VŠENORSKÝ zpravodaj

Informace z úřadu

Park Teyrovského

ZŠ a MŠ Josefa Kubálka

Všenorská knihovna

Z historie Všenor

Příroda Všenor

Středisko volného času

červen 2021 číslo 2 ročník LVIII

INFORMACE Z ÚŘADU

KONTAKTY A ÚŘEDNÍ HODINY OÚ

Adresa: U Silnice 151, 252 31 Všenory
Datová schránka r3qaw5f
Epodatelna: e-podatelna@vsenory.cz
Email: obec@vsenory.cz
Telefon: 257 711 010
Web: https://www.vsenory.cz

Úřední hodiny:
Pondělí: 8.00-12.00
Úterý: ZAVŘENO
Středa: 8.00-12.00 13.00-18.00
Čtvrtek: 8.00-12.00
Pátek: ZAVŘENO
Do úřadu prosím vstupujte jen s respirátory. Děkujeme.

Kontaktní osoby
Markéta Mulíčková, marketa.mulickova@vsenory.cz
Jana Petrášková, jana.petraskova@vsenory.cz
Mgr. Mariya Revta, mariya.revta@vsenory.cz

Starosta obce: Ing. Roman Štěrba
Tel.: 257 711 189
Email: starosta@vsenory.cz
Místostarostka obce: Mgr. Alena Sahánková
Email: alena.sahankova@vsenory.cz,
mistostarosta@vsenory.cz

VODOVOD BRUNŠOV

Byly dokončeny práce a dílo bylo předáno obci Všenory. Následně bude probíhat kolaudace, aby se mohli občané na vodovod co nejdříve připojit. Jednalo se celkem o 1,45 km vodovodu. Cena prací je 7 646 592,26 Kč bez DPH.

VODOVOD A KANALIZACE BENÁTKY

Probíhá realizace firmou VPK Suchý s.r.o. Dokončení projektu se očekává na přelomu června a července 2021.
Cena prací je 5 954 595,39 Kč bez DPH. Obci Všenory se podařilo domluvit s městem Dobřichovice, že občané na Benátkách nebudou platit Kč 40 000 poplatek za připojení na ČOV. Chtěl bych touto cestou moc poděkovat městu Dobřichovice a především panu starostovi Hamplovi.

KULTURNÍ DŮM ZDENKA

V současné době probíhá rekonstrukce objektu, dodavatelem stavebních prací je firma Zlínské stavby a.s. Součástí Kulturního domu bude i Všenorské muzeum, Literární kavárna a další provozy. Rekonstrukce má probíhat do začátku roku 2022.

VODOVOD A KANALIZACE PANSKÁ ZAHRADA

Připravujeme úpravu projektu a žádost o dotaci. Je to poslední větší úsek ve Všenorech, kde ještě není k dispozici voda a kanalizace. Realizaci očekáváme v roce 2022.

ÚPRAVA ZAHRADY V PŘÍRODNÍM STYLU PRO PŘEDŠKOLNÍ DĚTI V MATEŘSKÉ ŠKOLE VE VŠENORECH

Obec získala dotaci na úpravu zahrady a dodání herních prvků v mateřské škole ve Všenorech. Pokračuje realizace projektu.

Všechny výše uvedené projekty jsou financovány dotacemi s podílem vlastních zdrojů obce Všenory.

REKONSTRUKCE II. STUPNĚ ŠKOLY

Obec Všenory podala žádost o dotaci na rekonstrukci II. stupně školy. Náklady rekonstrukce se plánují okolo 12 mil. Kč.

STAVBA NOVÉ TĚLOCVIČNY U II. STUPNĚ ŠKOLY

Dále pracujeme na přípravě projektu na stavbu nové tělocvičny u II. stupně školy. Bude vypsáno výběrové řízení na projektanta.

VZDUCHOTECHNIKA V JÍDELNĚ I. STUPNĚ ŠKOLY

Je připravován projekt a realizace výměny vzduchotechniky ve školní jídelně.

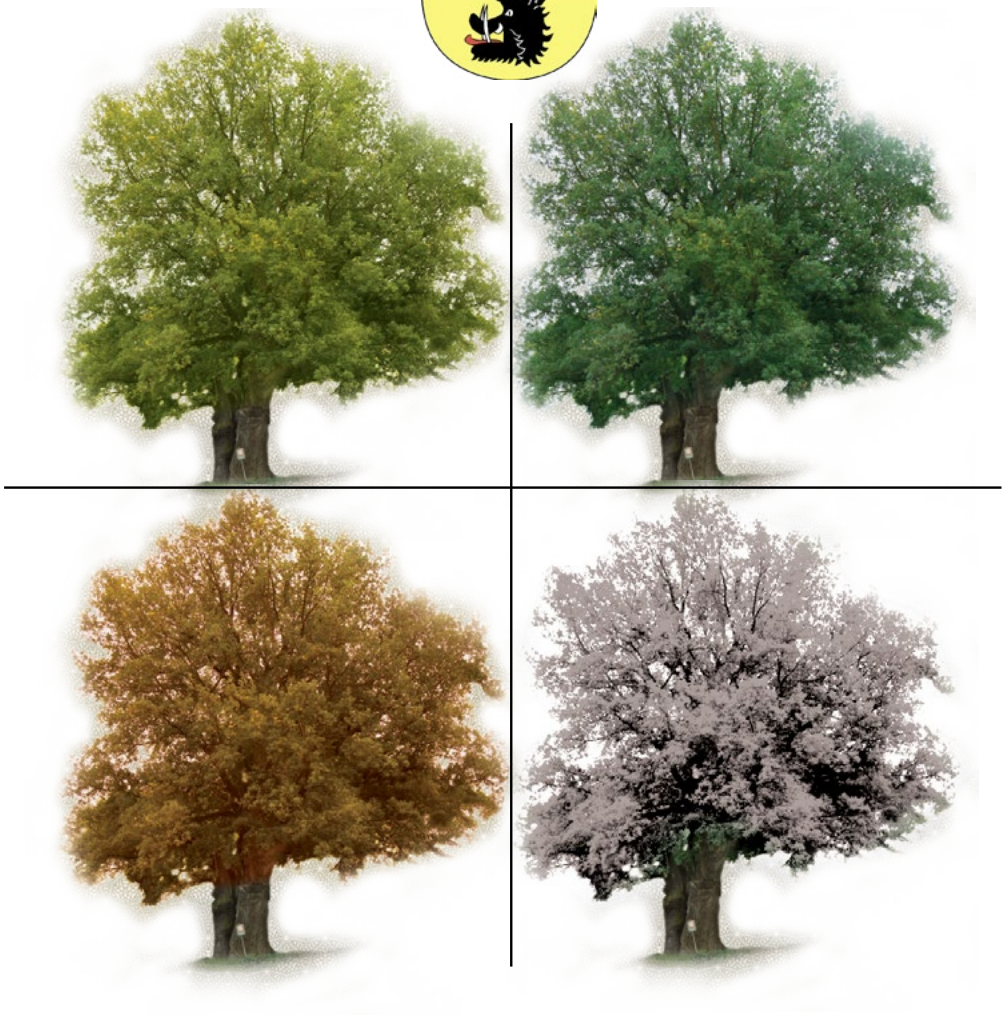
ÚZEMNÍ PLÁN

Dne 22. 6. 2021 v 17 hodin proběhne veřejné projednávání územního plánu na obecním úřadu. Na internetových stránkách obce je zveřejněn návrh územního plánu. Podle § 52 odst. 3 stavebního zákona může každý nejpozději do 7 dnů ode dne veřejného projednání (tj. do 29. června 2021 včetně) uplatnit připomínky.

REKONSTRUKCE TRATI

Proběhlo jednání s investorem SŽ a projektantem Sudop Praha, oba souhlasí s požadavky obce. Výslednou podobu budou řešit společně projektant trati Sudop Praha s projektantem komise doc. Ing. arch. Karlem Hájkem.

SLAVNOSTNÍ KONCERT K 70. VÝROČÍ SLOUČENÍ VŠENOR A HORNÍCH MOKROPES

Antonio Vivaldi

ČTVERO ROČNÍCH DOB

Kvarteto členů České filharmonie

Pavel Nechvíle, Libor Vilímec, Ondřej Kameš, Marek Novák

Prostor před Kaplí sv. Jana Křtitele, pátek 25.6. 2021, 20 hodin
Pořádá Obec Všenory

Koncert se koná v prostoru před Kaplí sv. Jana Křtitele. Pokud máte k dispozici, vezměte si, prosíme, polštářky na sezení (na schodech) nebo skládací židle. V případě nepříznivého počasí se koncert uskuteční v Sále Vladimíra Holana. Změna bude oznámena na webu obce

70. výročí sloučení Všenor a Horních Mokropes

Sloučení bývalých Všenor a Horních Mokropes v jednu obec pod názvem Všenory bylo uveřejněno v Úředním listě čís. 11 z 20. července 1951: „Výměrem ze dne 18. června 1951 schválil okresní národní výbor Praha – jih podle § 18 odst. 1 dekretu presidenta republiky č. 121/1945 Sb. ve spojení s vládním nařízením č.116/1949 Sb. souhlasná usnesení místních národních výborů ve Všenorech ze dne 29. března 1951 a v Horních Mokropsích ze dne 2. dubna 1951 o sloučení těchto dvou obcí v jedinou obec. Toto opatření nabylo právní moci dne 7. července 1951. Úřední jméno obce ustanoví ministr vnitra podle § 1 odst. 2 zákona č. 266/1920 Sb.“

Ke sloučení došlo z ekonomických důvodů, ze snahy o efektivnější řešení dalšího rozvoje obou obcí. V roce 1950 se mezi občany začaly šířit zprávy o tom, že mají být sloučeny obce Horní Mokropsy a Všenory v jeden celek. Později oba místní národní výbory vyhlásily akci týkající se sloučení obou obcí. Požádali občany o diskuzi, a to jak na veřejných shromážděních, tak i dotazníkovou akcí. Diskuse se hlavně týkala pojmenování obce vzniklé sloučením. Návrh na sloučení obcí byl přijímán různě. Nejvíce však lidi zajímal název sloučené obce. Hospodářským, administrativními a dalšími důsledky se zabývali jen druhořadě.

Úřední list z 16. 2. 1952, č. 22 oznámil, že Ministerstvo vnitra stanovilo dle par. 1 zákona č. 266/1920 Sb., O názvech měst, obcí, osad a ulic, nové úřední názvy a zrušilo některé dosavadní názvy. Okres Praha-jih: Pro obec vzniklou sloučením obcí Horní Mokropsy a Všenory se stanoví název Všenory. Názvy sloučených obcí zůstávají úředními názvy částí nové obce.

To jsou fakta. Rádi bychom se ještě k tomuto tématu vrátili znovu, trochu jinak.

Alena Sahánková

Hradlo a dvojí umíráček

Hradlo, tedy místo, odkud je na železnici obsluhováno návěstidlo, je už na našich tratích unikátem. Mezi Berounem a Prahou už jim také zvoní umíráček v souvislosti s probíhající rekonstrukcí.

Naše hradlo je však mimořádné ještě jinak – nese totiž název HORNÍ MOKROPSY. To je asi poslední takhle viditelná připomínka jména obce, která zanikla sloučením se Všenory právě před sedmdesáti lety v roce 1951.

Vladislav Veselý

Zpráva o konferenci k revitalizaci **Teyrovského parku**

V pátek dne 28. 5. proběhlo na obci setkání zastupitelů a představitelů obce Všenory s odborníky, při kterém se společně zamýšleli nad východisky a předpoklady obnovy areálu, především sochařské výzdoby monumentálního schodiště.

Setkání začalo prohlídkou zahrady, kterou umožnili majitelé Martin Teyrovský a rodina Křížova. Následovala konference v sále obecního úřadu, ve které zazněly příspěvky odborníků a objasnily okolnosti vzniku tohoto jedinečného krajinářského a zahradního díla, včetně zasazení do umělecko-historického kontextu. Pozornost se soustředila na okolnosti příchodu rodiny Teyrovských do Všenor, osobnost a dílo tvůrců zahrady a v neposlední řadě i technologické a restaurátorské souvislosti obnovy střední partie parku se schodištěm a jezdeckou sochou Jana Žižky z Trocnova. Konference se aktivně účastnili kromě pozvaných odborníků externistů i členové kulturního výboru a stavební komise obce Všenory. Akci je možno vnímat jako počátek snahy o revitalizaci zahrady, která musí logicky začít podrobnými průzkumovými pracemi (archivní rešerše, stavebně historický, restaurátorský a dendrologický průzkum), jejichž zpracování musí nutně předcházet jakýmkoli úvahám o obnově a zamezit neodborným a živelným zásahům.

MgA. Jakub Tlučhoř hovořil o technologickém postupu restaurování prvků z umělého kamene, ze kterého je schodiště vytvořeno. Je třeba především zastavit proces koroze, který probíhá uvnitř výdusků v kovové armatuře, architektonické prvky schodiště zafixovat a ty, které jsou příliš de-

▲ *Celkový pohled na schodiště, historické vyobrazení*

u vstupu na holešovická jatka). Jeho socha sv. Václava na rampě pražského hradu navazuje na historický typus zobrazení tohoto světce, jehož počátky sahají až k parléřovské huti (socha sv. Václava u tomby ve svatováclavské kapli pražské katedrály). Stejný typ byl použit i pro svatováclavskou sochu pro Všenory. Vosmíkova socha Krista na poušti ze svatovítské katedrály má zase přímé paralely se zpodobením Husa kazatele v parku Teyrovských. Architekt Alois Dlabač vytvořil svá hlavní díla pro významné zadavatele z řad české buržoazie, vytvořil sídla několika pražských peněžních ústavů a založen, projektoval exkluzivní nájemní domy. Je považován za významného představitele pozdního historismu. Jeho dílo se vždy neslo v duchu oslavy klasických tradičních hodnot

gradovány, nahradit novými kopiemi (zaformování a provedení nového výdusku, znovuosazení). U figurálních plastik, které jsou sochařsky velmi kvalitní, je třeba provést záchrannou prekonsolidaci povrchu umělého kamene zpevňovačem na bázi organokřemičitanů, které vytvoří umělou strukturu krystalů zpevňující strukturu materiálu zevnitř i na povrchu. Celkově byla velmi vysoko hodnocena úroveň sochařské výzdoby, zejména figurálních vlysů nad portálem pojatým v duchu neoklasicismu a jezdecké sochy Jana Žižky z Trocnova: jezdecký pomník patří k nejnáročnějším tématům sochařství a umělec k jeho tvorbě přistupuje zpravidla na vrcholu své kariéry. Konstrukce schodiště se zdá být stabilizována, vyzdívka z šedo-červeného lomového spárovaného zdiva v kontrastní kombinaci se světle šedými prvky z umělého kamene je pro tuto oblast charakteristická. Před provedením podrobného restaurátorského záměru je třeba se vyvarovat dílčího ošetření prvků schodiště a to především na bázi akrylátových nátěrů.

Vendula Hnídková, Ph.D. (Ústav teorie a dějin umění Akademie věd) připravila prezentaci o díle architekta Aloise Dlabače a sochaře Čeňka Vosmíka a objasnila umělecko historické a společenské podhoubí, z něhož vznikala i všenorská realizace této umělecké dvojice. Čeněk Vosmík studoval na vídeňské akademii, kde byl přímým aktérem uměleckého dění kolem vzniku Ringstrasse, v Praze působil v ateliéru slavného J. V. Myslbeka. Je zachována celá řada jeho realizací, která souvisí s rozkvětem pražské metropole jakožto kulturního a průmyslového střediska na přelomu 19. a 20. století (výzdoba Wilsonova dnes Hlavního nádraží – sochy Géniů objímajících zeměkouli na hodinové věži, plastika Žena s býkem

PARK TEYROVSKÝCH VE VŠENORECH

setkání odborníků s představiteli obce

28. 5. 2021 od 10:00

PROGRAM SEMINÁŘE NA TÉMA

PŘÍPRAVY PAMÁTKOVÉ OBNOVY A REVITALIZACE AREÁLU

Mgr. Kateřina Samojská, Ph.D. (zastupitelka obce Všenory)	Uvítání hostů a úvodní slovo
Ing. Martin Teyrovský	Příchod rodiny Teyrovských do Všenor a budování rodinného sídla
Mgr. Šárka Koukalová (památkářka, NPÚ)	Význam parku Teyrovských v rámci všenorské villegiatury
Mgr. Vendula Hnídková, Ph.D. (historička umění, ÚDU AV)	Dílo architekta Aloise Dlabače a sochaře Čeňka Vosmíka v kontextu českého moderního umění
Ing. Milena Andrade Dneboská (zahradní specialistka, NPÚ)	Principy ochrany zahrad a zeleně u vilové architektury první poloviny 20. století
MgA. Jakub Tlučhoř (restaurátor)	Technologické aspekty obnovy a údržby prvků a soch z umělého kamene
Ing. Roman Štěrba (starosta obce Všenory)	Závěrečné slovo a poděkování

▲ *Dolní vstup na schodiště od bazénu*

◀ *Jezdecká socha Jana Žižky*

▼ *Střední partie schodiště*

mu Národního památkového ústavu bylo schodiště se sochařskou výzdobou vytipováno již v roce 2008 pro zápis do seznamu nemovitých kulturních památek. Dalším hodnotným prvkem parku je stavba tzv. české chalupy nebo Švýcárny pod schodištěm u kruhového bazénu. Stavba replik lidových staveb nebo malých srubů v blízkosti rezidenčních vil ve dvacátých a třicátých letech 20. století je dalším fenoménem všenorské villegiatury a souvisí s touhou po návratu a inspirace historickými vzory, jeho domy stavěné pro vlivné klienty byly „na dobré adrese“. V podobném neobarokním duchu jako přestavba všenorského zámečku (1928) se nesla jeho jiná podobná zámecká realizace a to starší renovace zámku v Brandýse nad Orlicí (1914).

Mgr. Šárka Koukalová ve svém příspěvku zhodnotila význam parku Teyrovských v rámci všenorské villegiatury. Voluptuár zbudovaný v letech 1926–1927 v tehdy vesnickém prostředí na rozhraní Všenor a Horních Mokropes představuje kuriózní a ojedinělý projev pozdního historismu. Bohatá sochařská výzdoba v duchu vlasteneckého romantismu odráží dobový entuziasmus spjatý se vznikem samostatného československého státu. Na základě průzku-

▲ *Znak Jana Žižky z Trocnova na podstavci jezdecké sochy*

k ryzímu venkovskému životu, s hledáním ideální formy víkendového rodinného domu pro letní bydlení a v neposlední řadě i se vzrůstající oblibou trampingu.

Specialistka v oboru historických zahrad ing. Milena Andrade – Dneboská nám referovala o principech ochrany a obnovy zahrad z období první republiky u vilové

◀ *Horní vstupní portál do parku*

architektury. Představila několik význačných historických zahrad, které se v posledním desetiletí podařilo revitalizovat (vila Stiassni v Brně, Rothmayerova vila a Čapkova vila v Praze) a popsala charakteristické zahradní úpravy a typy výsadby používané ve dvacátých až třicátých letech 20. století. Nedílnou součástí tehdejších zahrad byly skleníky a sportoviště (bazény, tenisové kurty) v souvislosti s pěstováním zdravého životního stylu – podobně tomu bylo i ve Všenorech. V rámci exkurze před konferencí se podařilo identifikovat některé rostliny, které byly součástí původní výsadby parku Teyrovských, který lze ve svahu okolo schodiště předběžně charakterizovat jako bukový přírodní lesík s nízkým podrostem, akcentovaný krajinářsky citlivě umístěnými solitéry (douglaska, habr). V takovém romanticky laděném lesním porostu by do budoucna nejlépe vynikly jarní květinové koberce. Schodiště bylo po stranách flankováno vzrostlými rododendrony, jak ukazuje i dochovaná historická ikonografie. Důkladný průzkum včetně tzv. semenné banky je však nezbytný pro stanovení strategie obnovy zeleně. Do té doby je třeba se vyvarovat klučení a kácení dřevin, aby nebyly nechtěně zlikvidovány některé původní druhy. Za určitou dobovou tematickou paralelu parku Teyrovských lze označit Kopicův statek v Českém ráji, který nese podobné znaky (lesní zarámování, „naučná" stezka poznání, sochařská galerie českých velikánů, zakomponování lidové dřevěné stavby).

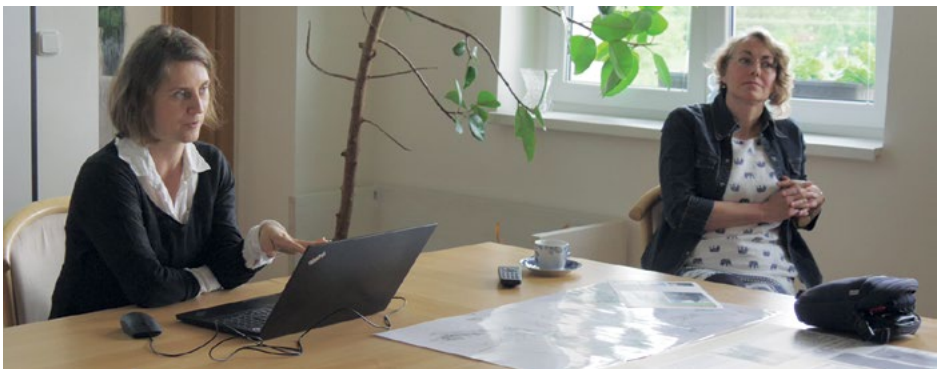
Výzkumné práce zahrnující průzkum statický, stavebně-historický, dendrologický, je třeba svěřit do rukou odborníkům, se kterými bude obec i majitelé nadále v kontaktu při přípravě obnovy parku.

Kateřina Samojská

◀ *MgA. Jakub Tlučhoř hovoří o technologii výdusků z umělého kamene*

▼ *Mgr. Vendula Hnídková, PhD. prezentuje příspěvek o umělcích podílejících se na výzdobě parku*

Uklidˊme **Všenory!**

Děkujeme všem občanům, kteří sami nebo organizovaně přispěli k úklidu naší obce a okolí v průběhu dubna a května! Uklízeli jsme také u významných míst

U Glorietu v neděli 25. dubna

V neděli 25. 4. se uskutečnil společný úklid okolí Glorietu, organizovaný Kulturním a historickým výborem. Gloriet se stal 20. února 2020 třetí všenorskou památkově chráněnou stavbou. Díky Janovi a Tomášovi Kudrnovým, kteří přišli vybaveni křovinořezem, se podařilo, že zmizely všechny nepotřebné keře kolem Glorietu. O pomoc při

rozhodování o tom, které keře ponecháme, třeba ptačí zob, jsme požádaly paní Karolínu Holcovou, která nám ochotně odborně poradila. Hrábě, zahradnické nůžky, kolečko, vše bylo v pohybu. Stejně tak i děti, které s námi také byly a pomáhaly, jak uměly. Kdo se přičinil o zlepšení okolí altánu: Monika Černošková s dcerou, Daniel Černý, Michaela Formanová, Karolína Holcová se synem, Lucie Kölbesbergerová, Jan, Tomáš a Marie Kudrnovi, Jana Müllerová a Alena Sahánková.

Všem moc děkujeme.

V bývalém parku Teyrovského v sobotu 10. dubna

Park, voluptuár, vybudoval v letech 1926 a 1927 Ing. Edmund Teyrovský, majitel pražských čistíren a barvíren, dle návrhu architekta Aloise Dlabače. O parku se můžete více dočíst na všenorském webu https://1url.cz/BKwaY. Sochy v parku vytvořil Čeněk Vosmík, přední sochař té doby. Toto krásné dílo po roce 1948 chátralo kvůli rozdělení pozemku parku a nezájmu o udržování hodnot. Přitom ve Všenorech máme jednu z pouhých čtyř jezdeckých soch Jana Žižky v České republice (další sochy stojí na pražském Vítkově, v Českých Budějovicích a v Přibyslavi). Akademický sochař a restaurátor Vojtěch Pařík napsal v článku Poklad ve Všenorech: „Ve Všenorech bylo vytvořeno ve dvacátých letech dílo, které mělo za cíl pomoci zvednout poničené sebevědomí malého národa a poukázat na to, že máme vzory, které nás mohou vést k nadčasovým hodnotám."

V sobotu 10. dubna do areálu přišlo 50 dobrovolníků z širšího okolí. Posbírali téměř tunu odpadu. Částečně odkryli padesátimetrové schodiště, které areálu dominuje. Prořezali náletové dřeviny a břečťan a poodhalili bývalé krásy tohoto díla. Jaký bude další osud tohoto místa, rozhodnou především vlastníci zdejších pozemků. Akci zorganizoval spolek Na jedné vlně.

Obec Všenory u obou akcí zajistila na své náklady odvoz a likvidaci odpadů.

Foto: pixabay

Ptáci jen čekali na hnízdní příležitost

Jako by na budky čekali. I tak by se dala hodnotit kontrola budek v okolí Glorietu a dětského hřiště ve Všenorech. Ornitologové při ní zjistili, že v první hnízdní sezoně ptáci využili z 15 budek 14.

Máme budky na desítkách lokalit v celé zemi, a tak úspěšný první rok se vidí málokdy," nahlíží do statistiky posbírané během březnové prohlídky a údržby všenorských budek ornitolog společnosti EKOSFER Solutions Aleš Svoboda. V 93 procentech budek našli pobytové stopy a ve dvou třetinách z nich pak ptáci vyvedli mladé. Podle použitého materiálu na stavbu hnízd, vývržků, vajec, peří nebo uhynulých mláďat všenorské budky využily sýkory koňadry, modřinky, nebo uhelníčci a také brhlík lesní.

Ptákům se ve Všenorech líbí

„Ptáci zde mají ideální podmínky – je to diverzifikované prostředí, jsou zde lesy, louka, blízko je řeka. Mají i dostatek potravy, protože lidi je přikrmují, v nadsázce se dá říct, že jen čekali na možnost hnízdit. Budky jsou v místě mladého lesa téměř bez dutin ve stromech," popisuje krásné místo nad Berounkou Aleš Svoboda. Dnešní lesy se udržují tak, aby například nehrozil pád větví nebo kmenů na lidi. Proto ptáci potřebují za přirozené dutiny v narušených stromech náhradu v podobě budek. Přitom i jejich rozvěšení potřebuje odborníky. „Ptáci musí mít v místě dostatek potravy a musí se v budce cítit bezpečně před predátory. Pak je také důležitá orientace budky tak, aby z ní měli pěvci dobrý výhled a současně do nich příliš nefoukalo a nepršelo," vypočítává základní požadavky na umístění budek ornitolog společnosti EKOSFER Solutions Aleš Svoboda.

Síť budek by mohla přilákat vzácné druhy

Ornitologové předpokládají, že budky v příštích letech přilákají další druhy ptáků. Všenory k tomu mají ideální předpoklady. „Dá se očekávat, že ptáků bude v následujících sezonách hnízdit ještě víc a objeví se i další druhy dutinových hnízdičů – například lejsek černohlavý, vrabec polní nebo rehek zahradní," říká Aleš Svoboda.

A rozrůst by se mohla i síť budek. „Rádi bychom tyto dvě linie doplnili ještě o další typy budek, u kterých sice nepředpokládáme takovou úspěšnost, ale měly by především výukovou funkci, třeba budky pro různé druhy sov, pro rehky, špačky a netopýry. Zároveň by byla linie poblíž školy doplněná o výukový panel," uvažuje o budoucnosti Helena Jahelková z Výboru ochrany životního prostředí obce Všenory.

Vedení obce vybíralo místo pro budky i s ohledem na další rozvoj obce, pokračuje Helena Jahelková: „Jedná se o první krok, budky jsou na liniích, kde plánujeme do budoucna naučné stezky. Umístění budek v těchto lokalitách plní také funkci naučnou."

Uvažovaná naučně-sportovní stezka by mohla vést právě v okolí Glorietu. Kromě vzdělávacích tabulí by při procházce po ní mohli děti i dospělí poznávat prostřednictvím her přírodu, například prakticky porovnat svoji rychlost s různými druhy živočichů.

Jiří Frémuth

Ptáci chrání les

Ptáci jsou přirozenou součástí ekosystému a podílí se na biologické ochraně dřevin. "Pozorování ukázalo, že například sýkora koňadra sežere denně tolik potravy, kolik sama váží. Hnízdí i dvakrát za rok, mláďata krmí až 380krát denně a ročně pár koňader společně s potomstvem zkonzumuje až 7,5 kilogramu hmyzu," cituje zajímavý výzkum ornitolog Aleš Svoboda.

Školní úvodník

Proč nejsi větší, proč nejsi větší aspoň o pár centáčků …?

Slova této písničky nám poslední dny znějí v uších častěji a častěji. Proběhlo období zápisů do školy a školky. Obě budovy máme plné dětí i zaměstnanců až po střechu a nespádových zájemců, které nemůžeme bohužel přijmout, plný pořadník.

Jsme rádi, že je o naši školu a školku zájem a přejeme si, aby bylo možné vzít všechny děti, které by k nám rodiče rádi zapsali a aby prostory ve škole byly větší. Není nic radostnějšího než spolupráce s těmi, kdo se u nás vzdělávat chtějí.

Jak jsme se odnaučili plánovat

Tak by se dal označit tento školní rok, na který jsme se po tom minulém těšili s nadějí, že bude standardní. A nebyl. Ani ve snu jsme si ho loni nepředstavovali tak, jak se nakonec udál. Cokoliv jsme si připravili, naplánovali, zorganizovali, bylo vždy během krátkého času změněno novými vládními nařízeními. A víte, jak dlouho byli doma například žáci 2. stupně? 24 týdnů. To je skoro půl roku!
Ale zvládli jsme to – naše děti, rodiče, my všichni ve škole. Srdečné díky a obrovská poklona všem!

A co příští školní rok?

Věříme, že ten už opravdu bude dobrý! A že vás zase budeme zvát na školní akce a dveře do školy budou otevřené celý rok.

Za celou školu všem čtenářům krásné léto přeje

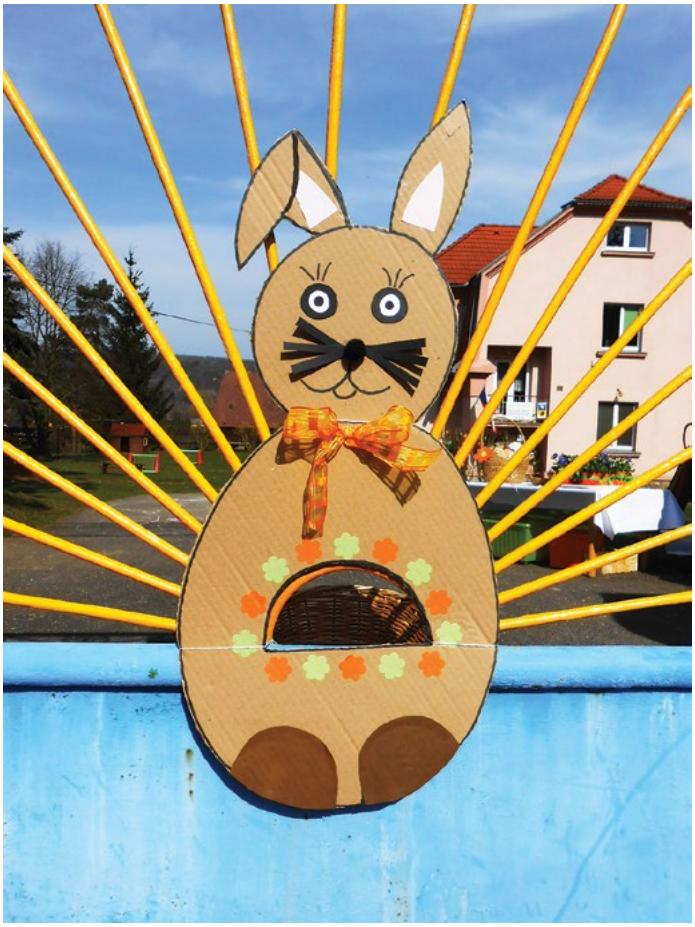
Renáta Bartoníčková

A jaké je jaro v naší školce?

Voláme sluníčko haló, haló,
Tepla je na světě málo, málo.
Vyjdi a rozežeň mraky, mraky
A my ti pomůžem taky, taky.
Voláme, človíčku, haló, haló,
Lásky je na světě málo, málo.
(J. Nohavica)

Lásky s teplem přibývá a je jí vidět, slyšet i cítit na každém kroku. Jen být trochu pozorný.
Naše školka zase zní dětskými hlásky jako včelí úl a všichni se radujeme, že jsme zase spolu. Okna nám rozkvetla barevnými květy, ožila ptáčky, rozzářila se sluníčky. Jaro konečně vládne voňavým žezlem a my si užíváme pletených věnečků, ptačích koncertů, šnečích závodů, mechových zahrádek i pískových bábovek.
Nezaháleli jsme ani v době, kdy byla naše školka opuštěná. Její

pastelkový plot se brzy proměnil ve výtvarnou galerii veselých obrázků, které děti namalovaly doma.
Dobrodružná výprava za velikonočním zajíčkem prověřila naši fyzickou i mentální zdatnost a skřítci z všenorského dubu dodnes vzpomínají, jak jej děti hezky nazdobily.
Protože starším dětem už škola ťuká na dveře, roznášeli jsme jim „chytrou poštu“ s úkoly. Předškoláci pilně pracovali a za některé jejich naplněné šanony by se nemuseli stydět ani opravdoví školáci. Milí rodiče, s úctou a obdivem. Děkujeme všem, kteří pomáhají a přispívají k radostnějšímu životu malých i velkých. Naše zahrada se začíná zaplňovat herními prvky, aby se mohl přirozeně rozvíjet pohybový i tvořivý potenciál dětí.
S čarodějnicemi jsme všechno zlé spálili v léčivém ohni, ulovili ně-

kolik pavouků, překonali hustou pavučinu, uvařili kouzelný lektvar, proletěli se na koštěti a přečetli si čarodějný vzkaz:

Pavouk, havran, kočka,
Kdo si počká, ten se dočká.
Nestačí studovat moudrost z knih,
Časem zapomenem, co je v nich.
Čaroděj i čarodějka malí,
Všechna kouzla dávno znali.

Však chybělo jim lásky maličko.
Nejsilnější je naše srdíčko…
Opatrujte se!

Děti a učitelky z MŠ Všenory

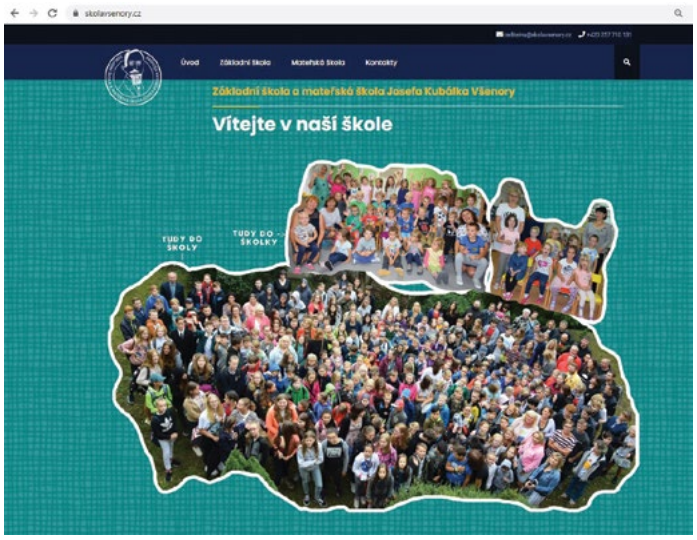
Z hornomokropeské školní kroniky: O utrápené učitelce a vyloučené žákyni

„Během školního roku 1928/1929 bylo nutno vyloučit ze školy žačku H. T. Od jejího vstoupení do školy byly na ni neustálé stížnosti pro stálé vyrušování a znemožňování vyučování i pro ohrožování spolužáků na zdraví. Věkem se její abnormalita stupňovala a nakonec byla ve škole již zcela nemožná. Na naléhání utrápené učitelky byl dán učitelskou konferencí jednomyslný návrh na její vyloučení, ježto je abnormální, duševně chorá a úchylná.
Otec žačky za pomoci správy školy umístil děvče do výchovného ústavu a uvolil se platit na ně 5 Kč denně.“

vv

Naše škola má nový web

Vážení žáci, rodiče a přátelé všenorské školy, s radostí vám oznamujeme, že naše škola má nové webové stránky. Moderní, ale

s příchutí těch starých. Adresa stránek zůstala stejná - skolavsenory.cz. Pokud jste měli nějaké stránky z těch starých v oblíbených, tak si je, prosím, přeuložte. Zatím ještě některé sekce upravujeme, ale i tak vás zveme k návštěvě.

P. Svozílková

Trochu jiný Memoriál

I letos jsme si připomněli prof. Josefa Kubálka a vyhlásili tak trochu jiný Memoriál J. K. „S kolem kolem Svídnice“.

Vzhledem k situaci pouze vzpomínkový, ve fotografiích. Těšíme se na příští rok – snad už na opravdovém kole.

M. Baudyšová

VŠENORSKÁ KNIHOVNA

Všenorská knihovna a Informační centrum Berounka

VŠENORSKÉ MUZEUM MARINY CVĚTAJEVOVÉ

Katalog knihovny:
katalog.vsenory.cz
knihovna@vsenory.cz
tel. 730 899 881, 607 263 700

VŠENORSKÁ KNIHOVNA CENTRUM MARINY CVĚTAJEVOVÉ – ŽIVOT A DÍLO BÁSNÍŘKY

Co je nového ve Všenorské knihovně a Všenorském muzeu Mariny Cvětajevové

Změna v otevíracích hodinách od 1. června do 30. září
Pondělí: 8.00–11.00, 13.30–18.00
Středa: 13.30–18.00
Neděle: 15.00–18.00

Od 1. 6. do 30. 9. bude otevřeno místo sobotního dopoledne v neděli odpoledne. Umožní to, alespoň doufáme, lepší a pro návštěvníky klidnější a pohodovější využití knihovny, letní čítárny i muzea.

E – knihy z nabídky Palmknihy

V současné době naše knihovna nabízí kromě tištěných knih také zhruba 10 tisíc e-knih. Celkem je v nabídce Všenorské knihovny přes 26 tisíc knih.

Pokud si chcete od nás zdarma půjčovat e-knihy, je třeba mít uhrazen registrační poplatek. Ten činí u dětí, studentů, žen na MD a důchodců 60 Kč na 12 měsíců a u výdělečně činných 120 Kč na 12 měsíců. Pokud nejste registrovaným čtenářem Všenorské knihovny, pak je třeba vyplnit přihlášku. Formuláře je možné vyplnit ve Všenorské knihovně a uhradit zde registrační poplatek nebo si můžete stáhnout přihlášku na webu knihovny, vyplnit, podepsat, naskenovat a poslat e-mailem na adresu knihovna@vsenory.cz nebo odevzdat vytištěnou a podepsanou v knihovně, či dát přihlášku do schránky obecního úřadu. Možností je více. Pokud se Vám nehodí zaplatit registrační poplatek v knihovně, můžete jej uhradit bankovním převodem na číslo účtu 0389513399/0800 (Česká spořitelna, a.s.). Pro identifikaci plátce napište, prosím, své příjmení a slovo knihovna (vzor: Nováková knihovna).
Ještě potřebujete znát své registrační číslo v knihovním systému. O to, prosíme, požádejte v knihovně telefonicky 730 899 881, nebo e-mailem knihovna@vsenory.cz nebo osobně. Pokud jste registrováni ve Všenorské knihovně, máte v pořádku registrační poplatek, znáte své číslo registrace, můžete si otevřít ***Manuál pro půjčování e-knih***, který naleznete na stránkách Všenorské knihovny www.vsenory.cz/knihovna-1/o-vsenorske-knihovne/. Pokud vše překonáte, vlastní půjčování je pak jednoduché a je pro Vás zdarma. Poplatek za výpůjčku za Vás hradí Všenorská knihovna, tedy obec Všenory. Knihovna je v současné době otevřena s omezením, ale v běžných hodinách. Snažíme se plnit Vaše přání, i když s omezeními danými situací s koronavirem. Proto také přicházíme s e-knihami, které umožnilo vedení obce a které si můžete stáhnout v bezpečí domova.

Naše muzeum má nové přírůstky

▲ *Ruční mandl darovali muzeu manželé Mrákotovi ze Všenor*

▼ *Mlýnky na kávu muzeum obdrželo od manželů Hanžlíkových, také ze Všenor*

Za pěkné dary děkujeme!

knihovnice Alena, Eliška a Jana ze Všenorské knihovny

Fanynka

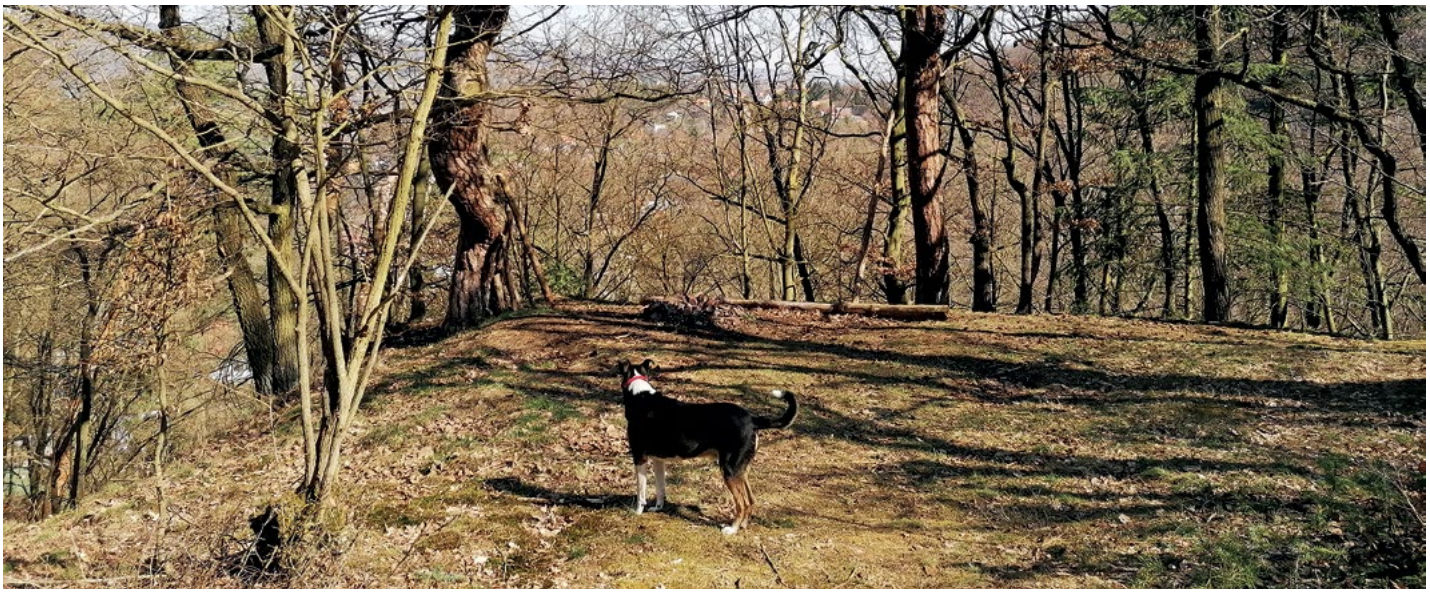

V minulém čísle byla zveřejněna fotografie vyhlídky Fanynka s altánem, který dnes již neexistuje. Fotografii místa nám poslala jen jedna čtenářka.

Napsala nám:
Jméno vyhlídky Fanynka neznám, ale pamatuji si, že když jsem byla malá, babička vždy říkala: „Půjdeme k altánku," a jednalo se právě o toto místo.

Vyhlídka již dnes bohužel vyhlídkou v pravém slova smyslu není – dříve odsud bylo pěkně vidět na část Všenor, dnes kvůli okolním vzrostlým stromům je již výhled hodně omezený.

▼ *Fanynka dnes – souřadnice místa: 49.922771, 14.302194*

Informace o přípravě nového stavebního zákona

Sněmovna projednává návrh nového stavebního zákona a navazujícího změnového zákona. Jedná se o velmi rozsáhlý zásah do stavebního práva odůvodňovaný nutností zjednodušit a urychlit postup stavebních řízení. Nový stavební zákon výrazně snižuje počet řízení, zkracuje lhůty a povinnost získat závazná stanoviska dotčených orgánů přesouvá ze stavebníka na stavební úřad. Měla by platit i tzv. fikce souhlasu, což znamená, že pokud se dotčený úřad (např. ochrana přírody, orgán památkové péče, hygienik, hasiči) nevyjádří v určeném termínu, má se za to, že souhlasí.

Už méně se hovoří o tom, že dojde ke změně organizace stavebních úřadů. Ty budou nově podřízeny Nejvyššímu stavebnímu úřadu. Tato změna má omezit vliv měst a obcí na průběh stavebních řízení. K zákonu je řada připomínek a změnových návrhů. U některých ustanovení není shoda odborné veřejnosti ani politických stran a hnutí. Projednávání zákona zřejmě ještě nějakou dobu potrvá a nelze než doufat, že nový stavební zákon současnou situaci ještě nezhorší.

Zatím platný stavební zákon č. 183/2006 Sb. byl novelizován zákonem 225/2017 Sb. Pro drobné stavebníky je zásadní změnou uvádění dokončených staveb rodinných domů do užívání. Nyní se kolaudují jenom RD, které se realizují jako developerské projekty. V ostatních případech oznámí stavebník stavebnímu úřadu dokončení rodinného domu (používá se formulář Ministerstva pro místní rozvoj). Stavební úřad pak na dokončené stavbě vykoná kontrolní prohlídku, ke které je stavebník povinen předložit předepsané doklady a revize. Na základě úspěšné prohlídky vydá stavební úřad doklad o dokončení stavby. To je podklad pro přidělení čísla popisného a vložení stavby do katastru nemovitostí.

Domnívám se, že pro urychlení stavebního řízení je nezbytné široké využívání podání v elektronické podobě. Již nyní je možné zakoupit licenci, která stavebníkovi zajistí stanoviska prakticky všech majitelů inženýrských sítí a dalších dotčených organizací v regionu stavby. Kromě ceny licence jsou však vyjádření ještě většinou dále zpoplatněna, takže je nutné počítat s výdaji v řádu několika tisíc korun. Provozovatel licence již zavádí tuto službu pro drobné stavebníky v některých regionech zdarma. Poplatky za vyjádření ovšem zůstávají. Vyjádření organizací ke stavbě je však možno získat do několika dnů.

Martin Lehovec

Vila čp. 176

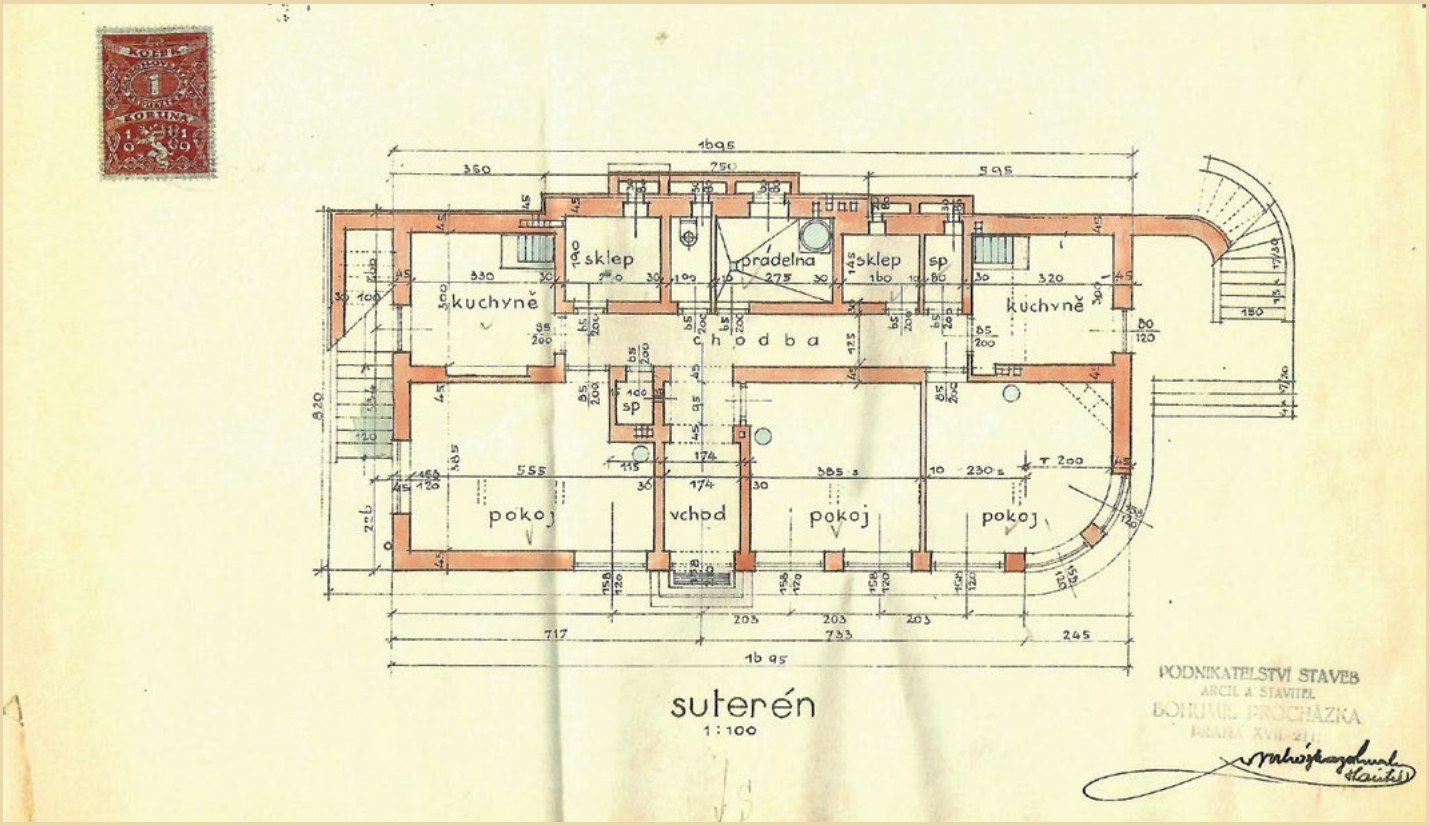
Dosti vysoko ve svahu nad ulicí Karla Majera stojí rozměrná vila jednoduchého obdélného tvaru. Západní průčelí je zakončeno půlkruhem. Z ulice vidíme dvě prakticky identická podlaží a ustupující podkroví. Hladká fasáda je bez jakýchkoliv ozdob. Pro manžele Jaroslavu a Františka Hášovy vilu navrhl a postavil pražský architekt a stavitel Bohumil Procházka v roce 1933.

Vila je významným představitelem moderního architektonického slohu, který se nazývá konstruktivismus. Hlavní myšlenkou tohoto slohu je, že dobře navržená konstrukce je sama o sobě krásná a není třeba ji dodatečně zdobit. Konstruktivismus je většinou uváděn společně s funkcionalismem, dalším moderním slohem, který považoval za nejdůležitější u stavby její funkčnost. Ve 20. a 30. letech minulého století tyto nové slohy již v nové výstavbě zcela převládly. Z veřejných budov byly postaveny např. nový Veletržní palác dnes sídlo Národní galerie v Praze-Holešovicích, palác Elektrických podniků a budova Domu odborových svazů (od roku 2019 Dům Radost). Krásné příklady vilové architektury té doby a stylu je možno vidět na vilové kolonii Na Babě v Dejvicích. Kolonie vznikla v letech 1930–1933, tedy ve stejné době jako vila čp. 176 ve Všenorech.

Stavba byla provedena neuvěřitelně rychle. Stavební povolení bylo vydáno 17. března 1933 a již 4. července téhož roku bylo zahájeno kolaudační řízení. Konstrukce vily kombinuje klasické zděné stěny s moderní technologií železobetonových žebříkových stropů. Stavba má dvě terasy a plochou střechu. Již v roce 1936 je vila upravována zřejmě z důvodu obtížného vytápění vily. Vnitřní schodiště bylo obezděno a tak došlo ke snížení úniku tepla. Stavební práce provedl stavitel Vlastimil Čečelín ze Všenor.

Spodní podlaží, které z ulice vypadá jako přízemí je v dispozici vily vlastě suterénem. Má vlastní vstup na severní fasádě. Byly zde dva malé byty, prádelna a sklípky. Byty byly určeny zřejmě pro zahradníka nebo správce. Vstup do hlavního obytného

podlaží je ze zadního jižního průčelí. Jsou zde 3 obývací pokoje, 2 kuchyně a hala se schodištěm do podkroví. Největší pokoj má půlkruhové zakončení. V podkroví byly dvě ložnice a pokojík pro služku. V každém podlaží byla koupelna a záchod.

O stavebnících vily, manželech Hášových, toho není příliš známo. Údajně se jednalo o příbuzné pana Josefa Antonína Háši. Ten je znám především jako spolumajitel Osvobozeného divadla a krátkou dobu také jeho obchodní ředitel. Byl současně majitelem časopisu „Vest Pocket Revue“ a po odchodu z divadla založil kabaret „Červené eso“. Po válce byl ředitelem národního podniku Gramofonový průmysl (později Supraphon).

V roce 1950 byli do vily přikázáni nájemníci. Vila byla rozdělena na 5 bytových jednotek, po dvou v suterénu a přízemí a jedné v podkroví. Majitelé vily mohli užívat podkrovní byt. Koncem roku 1965 byl podkrovní byt zrušen pro neobyvatelnost a prostory měly být nadále používány nájemníky jako sušárna a komora. Jednalo se pravděpodobně o účelové opatření majitelů, kteří se již rozhodli vilu prodat a obávali se, že do podkroví bude přikázán další nájemník.

K prodeji vily došlo na jaře 1966, kupní smlouva byla podepsána 16. 5. 1966. Úřední cena byla stanovena na 71 600 Kč. Novými majiteli byli manželé Věra a Otakar Škaloudovi z Rožmitálu pod Třemšínem. Do vily se nastěhovali se svým synem a obsadili celé přízemí vily, které bylo v té době volné. K zásahu úřadů ovšem došlo velmi rychle.

Po krátké době vila opět změnila majitele, vilu koupili manželé Kociánovi. V roce 1970 zřídili ústřední topení s kotlem na pevná paliva. V povolení ONV Praha-západ (už tehdy sídlil v Podskalské ulici) je podmínka osadit kotel určený pro spalování nehodnotného paliva. Bylo to zdůvodněno přetrvávajícími potížemi v zásobování obyvatelstva palivem. Starší generace ještě pamatuje na „uhelné prázdniny“. Koncem 70. let byla ve svahu pod vilou postavena garáž. Posledním stavebním zásahem bylo zavedení plynu v roce 2001. Majitelé prováděli jen nejnutnější údržbu vily a ta postupně chátrala. V majetku rodiny Kociánových byla vila 50 let.

K vile patří rozsáhlá zahrada, která je terasovitě upravena. Ve spodní terase je zapuštěn sklípek s původní vodárnou. Od garáže vede k vile široké schodiště, to navazuje na vnější schodiště vily. Část zahrady původní majitelé oddělili a postavili zde chatu pro dceru.

V minulém roce zakoupili vilu manželé Pavla a Oliver Palosovi. Noví majitelé připravují celkovou opravu vily a její vnitřní modernizaci. Za vilou, směrem do svahu bude přistavěna zimní zahrada a bazén. Nyní probíhá projednávání projektové dokumentace. Takže v dohledné době se další z významných vil v naší obci dočká celkové rekonstrukce – viz vizualizace.

Martin Lehovec

Had se zlatou korunkou

Užovka obojková *(Natrix natrix)* je naším nejběžnějším hadem. Poznáme ji neomylně podle žlutých skvrn na krku, tzv. „obojku“ nebo více poeticky „zlaté korunky“. Díky své přizpůsobivosti osídlila celou Evropu, blízký Východ a severní Afriku, kde obsadila mokřady i pro plazy typická suchá a slunná místa. Nechybí ani v okolí lidských obydlí, kde pomáhá s odlovem hlodavců i slimáků, odtud také její lidový název „had hospodářiček“.

Foto: Mircea Nita

▲ *Páření užovek obojkových: sameček (nahoře) je výrazně menší než samička,*

Užovka obojková je výborný plavec a často je její výskyt vázán na vodu v krajině. V létě ji tak nejčastěji můžeme pozorovat, jak plave v Berounce nebo v mokropeských tůních nebo třeba v okrasném jezírku u vás na zahradě. Ráda se také sluní na břehu nebo odpočívá zalezlá ve štěrbině mezi nahřátými kameny. Stejně jako všichni hadi není schopna udržet stálou tělesnou teplotu, a tak je v letní sezoně závislá na dostatku slunečního světla a tepla. Zimu prospí zalezlá v zemi.

Ze zimního spánku se probouzí v průběhu dubna nebo května a prakticky ihned svléká svou starou kůži, ze které už vyrostla. Pod ní už má kůži novou a s tou hned vyráží do světa, najít si partnera k páření. O jednu samičku se většinou uchází více samců a tak můžeme na jaře často pozorovat celé klubko užovek, smotané dohromady. Nakonec ale vyhraje jen jeden a samotný akt páření pak trvá i několik hodin. Jako u všech hadů, mají i samci užovky obojkové dva tzv. hemipenisy, při páření ale používají obvykle jen jeden, který přikládají ke kloace samičky. Když se akt zadaří, naklade samička v průběhu června a července asi 3 cm velká vajíčka do substrátu, o kterém doufá, že zůstane trvale teplý. Ideální je přitom zahradní kompost, hromada trávy nebo tlejícího listí, které nevychladne ani v noci. A právě tady můžeme my lidé užovkám pomoci – máteli na zahradě hromadu kompostu, hromadu listí nebo větví, buďte opatrní a pokuste se ji v letním období moc nerozhrabávat, aby se u vás mohli hadi anebo i slepýši v klidu vylíhnout. Budou vám pak na zahrádce užitečnými pomocníky.

A čím se vlastně užovka obojková živí? Vším, co dokáže ulovit. Jako u většiny hadů, jsou samičky obojkovky výrazně větší než samci a měří 60-120 (vzácně 150) cm, samečci ale nemají ani metr. Ve vodě loví většinou obojživelníky, ryby nebo vodní bezobratlé. Když se zadaří, dokáží ulovit i 20 cm pstruha. Pokud ale užovka uloví takto velkou kořist, trvá jí pak i celý den, než ji zkonzumuje, a několik dní poté odpočívá přežraná někde v úkrytu. Obavy rybářů z toho, že by jim užovka vylovila celý revír, jsou tak liché, není zas tak velký jedlík.

A co vy – patříte mezi příznivce hadů nebo ve vás až 150 cm dlouhá užovka vyvolává obavy? Vy, kteří se jich bojíte, tak věžte, že nejsou vůbec nebezpečné. Užovky nejsou jedovaté a v případě nebezpečí má konkrétně tahle užovka jen dvě strategie – rychle utéct (je nejrychlejší z našich hadů, na zemi i ve vodě) nebo předstírat mrtvou. Tento kuriózní stav tzv. thanatózy spočívá v tom, že si lehne břichem nahoru, otevře tlamu, jazyk vystrčí bezvládně z tlamy ven a z kloaky vytlačí smrdutý sekret. Celkový dojem už starší, páchnoucí mrtvoly je pak naprosto perfektní.

Pokud vás ale naopak hadi fascinují a chtěli byste si obojkovku chytit do ruky a např. ji ukázat dětem, pak bych vám doporučila – nedělejte to. Zaprvé, jedná se o ohrožený zvláště chráněný druh, který je zakázáno chytat. Zadruhé, zasmradí vás tak, že to týden neumyjete. Užovky je mnohem lepší jen pozorovat a v našem okolí je k tomu příležitostí dost. Tak hurá ven!

Tereza Mináriková, tereza@minarik.net

101

Přesně tolik let je třem lípám, které byly vysazeny 7. března 1920 Na Návsi v Horních Mokropsích. Tímto způsobem se zdejší osvětová komise rozhodla oslavit sedmdesátiny prezidenta Masaryka a památku vzniku Československé republiky. Po jednom stromu zasadili zástupci obce, sokolové a hasiči. „Masarykovy lípy", jak byly pojmenovány, lemovaly později vzniklý pomník obětem první světové války. Slavnost, jak praví kronika, „pokračovala průvodem do hostince Na Kovárně, kde byla hudbou, zpěvem a recitací zakončena."

I dnes se sice koruny lip vypínají nad návsí, ale pietní charakter místa bychom hledali marně. Pomník byl odstraněn již před mnoha desetiletími a větve stromů se marně snaží zastínit pohled na kontejnerové stanoviště. Škoda, takové místo by si zasloužilo jiný osud. *Vladislav Veselý*

Památné stromy: „Nesázel jsi – nekácej!"

Památné stromy jsou evidovány v Ústředním seznamu ochrany přírody, který vede Agentura ochrany přírody a krajiny (AOPK ČR). Seznam je průběžně aktualizován.

Mezi památnými stromy kralují zejména dlouhověké duby, lípy a buky, ale jsou zde také javory, jasany, borovice, smrky, tisícileté tisy, topoly, jedle, hrušně, jeřáby, jilmy, modříny, jíva a bříza. Najdeme zde ale také břečťan nebo dřín. Zřídka jsou zastoupeny také staré nepůvodní dřeviny, jako je například akát (dovezen ze Severní Ameriky), jírovec maďal „koňský kaštan" (původem z Balkánu), cedr (původem z Blízkého východu), douglaska (dovezena ze Severní Ameriky), kaštanovník (původem z jižní Evropy), platan (zde je to složitější, p.javorolistý by měl být kříženec druhů z Ameriky a jihovýchodní Evropy), jinan (dovezen z Číny), sekvojovec a tisovec (dovezeny ze Severní Ameriky). Jako památné jsou vedeny také celé aleje.

Památných stromů po celé ČR je hodně a určitě stojí za to si udělat za nimi výlet a poznat tyto prastaré velikány. Věk těch nejstarších je odhadován mezi 1500-2000 lety!

Mezi jedny z nejdéle žijících stromů v Evropě patří tisy. Vilémovický tis na Havlíčkobrodsku je nejstarším stromem ČR a střední Evropy, jehož stáří je odhadováno až na 2000 let. Vypráví se, že když benediktini kolonializovali danou oblast a káceli rozsáhlé lesy, nechali ho stát, protože byl považován za symbol smrti. Okolo tisu v Krompachu na Českolipsku vedla zemská stezka do Lužice a údajně se pod ním shromažďovalo husitské vojsko před útokem na hrad Oybin v Žitavských horách v Německu. Pernštejnský tis je nejstarším tisem na Moravě poblíž Brna. Vypráví se o něm řada pověstí, které spojuje postava poutníka, který do země zarazil tisovou hůl, ta obrazila a vyrostla. Kdo byl onen poutník, nikdo neví, ale jedna z pověstí uvádí i jméno Metoděje. Klokočovská lípa na Havlíčkobrodsku je mohutný strom opředený pověstmi. Už ve 14. století muselo jít o velký strom a okolo něj vedla Liblická obchodní stezka. Dále se o lípě traduje, že v jejím stínu odpočíval po cestě Karel IV., a proto je po něm nazývána také Královská nebo Karlova lípa. Oldřichův dub patří k velmi známým stromům. Roste v obci Peruc a podle pověsti u tohoto dubu potkal kníže Oldřich Boženu. Žižkův dub v Náměšti nad Oslavou – Žižkových dubů je totiž po celé ČR několik – patří pravděpodobně k nejstarším dubům Moravy. Je součástí starých dubových porostů, které jsou chráněny jako PP Náměšťská obora. Pověst vypráví, že pod dubem slavný vojevůdce buď přespal, nebo k němu přivázal koně. Tisíciletá lípa ve Staré Lysé ve Středočeském kraji rostla původně na kraji rybníka, který byl ale v 19. století vysušen. Podle pověsti pod ní tábořil husita Prokop Holý, když táhl k Lipanům a později zde začínal a končil hony hrabě Špork. Petrohradský dub v okrese Louny má úctyhodný devítimetrový obvod kmene. Podle pověsti se zde při selském povstání v 17. století scházeli rychtáři okolních vesnic a předpověděli, že nespravedlnost bude trvat, dokud se dub bude zelenat. Svatováclavský dub nedaleko Kladna je považován za jeden z nejstarších dubů. Podle pověsti dub vysadila svatá Ludmila, když se narodil Václav. Strom prý zalévaly chůvy vodou, ve které Václava koupaly. V 19. století byla před strom umístěna socha sv. Václava. Jiné pověsti zase vypráví o tom, že strom vysadil ovčák, který zde pásl ovce. Tisíciletá lípa v osadě Kotel z Liberecka je úzce spjatá s děním v obci a přežila její zničení při husitské výpravě i napadení sedláky v 17. století. Do dutiny stromu se má vměstnat 20 dospělých anebo 30 dětí. Běleňská lípa z jižních Čech byla vysazena ve 13. století, nebo i dříve při založení obce. Pod Bělenskou lípou tábořili husité a stín poskytovala i v dobách třicetileté války. Praskoleská lípa v okrese Mrákotín patří k mohutným stromům a jako památná byla uváděná v roce 1874. Naši exkurzi po památných stromech zakončíme Tatobitskou lípou z okresu Semily u Českého ráje. Podle pověsti lípu sázel Kilián se svou milenkou Hedvikou. Když strom zasadili, měl Kilián říci: „Ať nekácí, kdo nezasadil". Po mnoha a mnoha letech se dřevorubci rozhodli lípu pokácet. Když chtěli začít, ozval se z koruny stromu hlas: „Nesázel jsi, nekácej!". Pověrčiví dřevorubci se zalekli a lípa byla zachráněna. Dnes však, přes řev moto-

rových pil, stěží dřevorubec zaslechne zpěv ptáků nebo šumění listí.

Mezi aktivity upozorňující na prastaré nebo jinak zajímavé stromy patří i anketa o Strom roku fungující od roku 2002, zároveň funguje i anketa o Evropský strom roku. Výtěžek z ankety je věnován na výsadbu a ochranu stromů. Zde představím finalisty z několika let: 2020 – jabloň u Lidmanů, 2019 – Chudobínská borovice (zároveň získala 1. místo v anketě o Evropský strom roku), 2018 – Zádvorská lepa, 2017 – Kvasický ořešák, 2016 – Lípa na Lipce, 2015 – Tatobitská tisíciletá lípa.

Staré stromy mají nejen kulturní hodnotu, ale také velmi důležitou ekologickou roli, jak živé, tak již odumřelé. O staré stromy je třeba se náležitě starat, jinak mohou být svému okolí nebezpečné. Největším kritériem „nebezpečnosti" je místo, kde rostou. V přímé zástavbě může být přítomnost prastarého stromu riskantní, zvláště pokud není dobře ošetřován a může tak dojít k ohrožení majetku či dokonce života osob. Ovšem tam, kde jsou rizika minimální (solitéry, lesní porosty, porosty u polí, atd.) je naopak vhodné ponechat tyto stromy na dožití. Na staré a odumírající stromy je vázána řada zajímavých druhů, např. mnoho druhů ptáků hnízdících v dutinách (brhlík obecný, sýkora modřinka, koňadra, parukářka, uhelníček, aj., krutihlav obecný, žluna zelená, strakapoud velký, malý, prostřední, aj., puštík obecný, sýc rousný, kulíšek nejmenší, atd.), dutinoví netopýři (netopýr rezavý, netopýr nejmenší, netopýr vodní, netopýr velkouchý, atd.), veverka obecná, kuna lesní, plch velký, plch lesní, brouci (tesařík obrovský, roháč obecný, a jiný významný saproxylický hmyz), ale dutiny využívají také čmeláci, vosy, sršně a dřevokazní mravenci. Všichni rádi chodíme hledat houby pod určité druhy stromů, které s nimi žijí v symbioze. Odumírající dřevo stromů zase poskytuje podmínky pro růst různých dřevokazných hub, jako třeba nádherné vzácné houby zvané korálovec bukový či pro různé druhy chorošů. Neobhospodařované plochy se starými stromy, tzv. pralesovitými porosty, představují vodohospodářsky nejúčinnější typ pokryvu z hlediska odtokových poměrů.

Pokud máte rádi divokou přírodu a dokážete vnímat stromy a podrost dohromady, určitě je na místě návštěva některého z pralesů, které se vyskytují v ČR. Žofín, Boubín a Mionší jsou nepřístupné (nebo jen s průvodcem), ale máte možnost navštívit tyto pralesy: Hojná voda, Cahnov-Soutok, Jezerka, Keprnický prales, Kohoutov, Milešický prales, Prales Jizera, Velký a Malý Polom, Javořina, Rýchorský prales, Sobědražský prales. Pokud máte rádi už přírodu spíše kulturního rázu a velké solitéry, do jejichž stínu se v létě posadíte, navštivte zámecké parky nebo obory s mnoha krásnými solitéry, např. Lednický park, Průhonický park, parky v Kroměříži, Liblice, Kostelecký zámecký park, Dobříšský park, park v Heřmanově Městci, Choltickou oboru nebo i parky v Praze, které mají často status přírodních památek či rezervací.

Helena Jahelková

Naše nová alej u Berounky

Těm z nás, kteří rádi chodíme čerpat energii na procházky k vodě, určitě neušlo, že se nám všechny na podzim zasazené stromky krásně zazelenaly. Máme z nich radost

a připravujeme pokračování výsadby aleje.
Výsadba stromů do krajiny je důležitá. Rozděluje monokultury, brání vysušování půdy, erozi, pomáhá v ní udržovat vodu a živiny, dává možnost úkrytu a potravy pro hmyz a drobné živočichy. I pro nás bude příjemné ukrýt se při letních procházkách v přívětivém stínu korun stromů a ochutnat jejich sladké plody.
Obnova stromořadí podél starých cest je k tomu ideálním řešením. Naši předkové žili s přírodou v dokonalém souznění a cesty, olemované stromky, založili na vhodných místech. Tak tomu bylo i u nás ve Všenorech. Stromy ale v době rozšiřování monokultur zmizely. Proto jsme se rozhodli stromořadí obnovit a pokračovat dál ve výsadbě.
Na podzim jsme ve spolupráci obce s neziskovou organizací Sázíme stromy, z.ú. vysadili prvních 25 vysokokmenných starých českých odrůd, vybraných pro tato místa odborníkem. Podařilo se nám odlákat počáteční zájem divočáků o jejich kořínky, letošní příděl vláhy udělal své a stromečkům se dobře daří.
Na posledním obecním zastupitelstvu jsme odsouhlasili pokračování ve výsadbě, podnikli k tomu všechny potřebné legislativní kroky, a pokud nám epidemiologická situace dovolí, rádi bychom v listopadu sázeli již se zapojením zájemců z vás občanů. Moc se těšíme.

Michaela Formánková

Zádvorská lepa – lípa svobody

V roce 2018 zvítězila v kampani Strom roku, kterou pořádají Lesy České republiky. V roce 2019 se stala 5. Evropským stromem roku.

Druh: Lípa velkolistá (Tilia platyphyllos)
Region: Velké Opatovice, Jihomoravský kraj, Česká republika

Při vzniku Československa v roce 1918 ve Velkých Opatovicích vysadili 16 Lip svobody: symbolů nezávislosti, demokracie a konce války. Jednou z nich byla i Zádvorská lepa. Tu po návratu z fronty zasadil vlastenec a pacifista Jan Pospíšil. Jeho strom jako jediný přežil a dodnes stojí uprostřed křižovatky pěti cest.
Bylo by to krásné, kdyby všenorské lípy Na Návsi vypadaly jako Zádvorská lepa.

Veteránklub - depo Všenory

Z našich plánů, které jsme měli, zůstaly jen neuskutečněné sny. Nikoho z nás nenapadlo, že nás covid na tak dlouhou dobu zcela zastaví.

Nezbylo nám nic jiného, nežli oprašovat naše stroje, sem tam zkontrolovat utažení šroubů a nabíjet baterie. Zatím je nás jen pár, co máme za sebou alespoň 1. očkování, ale už začíná svítat na lepší časy. Myslíme si, že v červnu už bychom mohli odemknout silnice a vyjet na naší 1. společnou vyjížďku. Zatím ale stále nemáme jasno, kdy se naše jízda uskuteční. Máme na mysli tři termíny, o kterých jednáme: 19. 6., 26. 6. a 10. 7. Cestu jsme naplánovali opět naším krásným krajem.

Sejdeme se jako vždy na Návsi v Horních Mokropsech a po společné fotografii a prosbě k Sv. Kryštofovi o ochranu na cestách odemkneme silnice a v 9:00 hodin vyjedeme. Projedeme ulicí U trati a dále na Dobřichovice. Všichni se už nemůžeme dočkat, jsme natěšeni a jen doufáme, že se covidová situace nezhorší a my budeme moci náš záměr uskutečnit. Také doufáme, že se budou moci organizovat i jiné akce, kde budeme moci naše krásné stroje opět vystavit a ukázat veřejnosti, co jsme dříve my, naši rodiče a prarodiče dokázali zhotovit.

Jakmile budeme mít o termínu naší 1. vyjížďky jasno, vše zveřejníme a budeme se samozřejmě těšit, když nás přijdou lidé podpořit a povzbudit.

Pavel Krejčí

▲ *Renovace nového přírůstku*

▼ *Zamykání silnic 2020*

ŠenoRáček
Dětský klub pro rodiče a děti 0-3 roky

VšenoRáček se zase probouzí

Haló, haló! Slyšíš vláček?
Už je tady Všenoráček!
Hands up in the air,
stomp your feet,
turn around,
this is how we greet!

Touto básničkou se zdravíme v místním klubu rodičů a dětí do tří let. VšenoRáček se již probudil z nedobrovolného zimního spánku a nyní se scházíme každý týden venku (dle aktuálního počasí). Přidejte se k nám!

Kontakt: ambrosovasimona@seznam.cz, pruchova.dana84@gmail.com, facebooková skupina Všenoráček

Akce VšenoRáčku za finanční podpory obce

Klub rodičů a dětí VšenoRáček organizuje přednášku na téma: Děti, digitální závislost a my.

Přednášku povede zkušený lektor vědomé komunikace s dětmi Zdeněk Okleštěk (https://suctou.zdenekoklestek.cz/) a měla by proběhnout naživo v úterý **21. 9. 2021 v 17 hodin** v sále obecního úřadu. V tomto čase bude zároveň zajištěno hlídání dětí v klubovně na obecním úřadě. V případě zájmu nás, prosím, kontaktujte.

Zároveň chystá VšenoRáček **Dětský den**, a to pro děti jakéhokoli věku. Předpokládané datum akce je neděle **29. 8. 2021**, podrobnosti ještě ladíme.

Držme si palce, ať se naše osobní setkání vydaří!

POZVÁNÍ

KU

SVĚCENÍ KŘÍŽE A KAPLIČKY

NA VRCHU

„MARIANOVĚ“

VE VŠENORECH,

KTERÉ KONATI SE BUDE DNE 8. PROSINCE 1881

O 3½ HODINĚ ODPOLEDNÍ.

DR. SKOPEC.

Tiskem Karla Bellmanna v Praze.

Obnovení dřevěného kříže nad Všenory

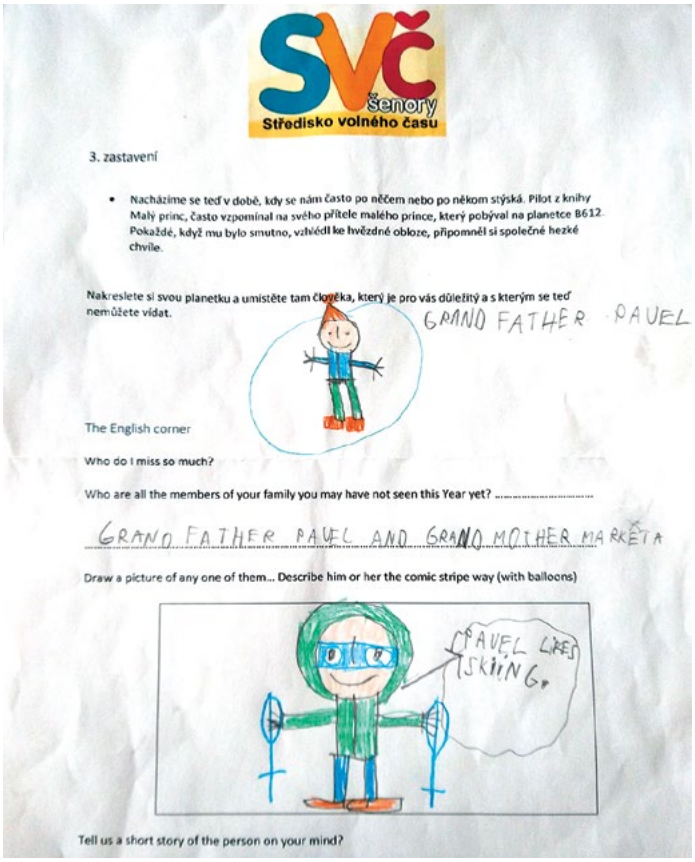
V 19. století byly ve svahu vrchu Kámen vybudovány cestičky. Vysoko nad údolím byl u jedné z cestiček vztyčen dřevěný kříž, pravděpodobně r. 1880 a o něco později postavena kaplička Panny Marie. Svěcení kříže a kapličky se konalo 8. prosince 1881 odpoledne.

Dřevěný kříž odolával vlivům počasí téměř 140 let, než se zlomil. Rodina Šmilauerova se rozhodla nechat vztyčit nový kříž a pan Jaroslav Bím se iniciativně ujal práce na jeho vytvoření. Bylo nutné také obnovit cihlový podstavec – příležitost pro sportovce zdolávat pěšky s pískem, cementem a vodou převýšení 130 metrů. Nový kříž z dubového dřeva byl vztyčen letos 20. března.

Znovuzahájení činnosti zájmových útvarů

Od pondělí 17. května nabízí SVČ Všenory všem dětem s čestným prohlášením o zdravotním stavu opět veškeré kroužky z nabídky.

Zákonní zástupci prohlásí, že dítě buďto prodělalo v uplynulých 3 měsících nemoc covid-19, či prošlo v uplynulém týdnu alespoň antigenním testem ve škole či jinde, a to s negativním výsledkem. Dokument je ke stažení na webu SVČ Všenory (https://svc-vsenory.cz/soubor-cestne-prohlaseni-53-.pdf) a je k dostání také na základně v ulici Karla Majera a u lektorů. V takovém případě, že se na lektora spolehnete, doporučujeme informovat se přímo u něj.

SVČ v době pandemie

Jak víte, kroužky aktivního trávení volného času a rozvoje kompetencí a nadání, na něž nebývá ve škole tolik času, byly jednou z největších obětí opatření proti šíření zákeřné nemoci. Kroužky se uzavřely v říjnu 2020 a otevřely se až v květnu 2021. Přičemž individuální vzdělávání například hudební, umělecké nebo taneční bylo povoleno od 12. dubna tohoto roku.

Jsme rádi, že jste to respektovali, a věříme, že děti měly i v čase uzavření volnočasových příležitostí dost možností se individuálně rozvíjet díky Vám, rodičům! Za to Vám náleží díky. Jsme také rádi, že jste se na nás obraceli pro radu či konzultaci, někdo se neváhal přihlásit na nabízené doučování, případně na hudební kroužek po internetu… Ale co si budeme povídat, to není ono!

Přesto připomenu, co SVČ nabízelo po celou dobu uzávěry:

- Doučování našimi lektory v předmětech školního vzdělávání od jazyků přes matematiku až po předměty naukové a umělecké
- Tři měsíční výzvy v terénu (jedna byla výtvarná, druhá byla zaměřena na uměleckou tvorbu ve veřejném prostoru a třetí byla pohybová)
- Možnost konzultovat s lektory, ředitelkou, zástupkyní ředitelky, lektory a asistentkou SVČ individuální rozvoj nadání dětí (umělecké, hudební, sportovní, jazykové, taneční apod.)

Nabídka SVČ Všenory na prázdniny

Chceme s Vámi zůstat v kontaktu a spolupracovat na rozvoji dětí, proto nabízíme možnosti hned několika prázdninových aktivit v podobě „příměstských táborů“:

- Tradiční letní příměstský tábor v Dobřichovicích zaměřený na méně tradiční a umělecká řemesla se zajímavými lektory proběhne 13.–16. července. Dílny a aktivity probíhají v exteriéru, jsou tematické, každý den jiné. V případě velkého zájmu proběhne tábor také v srpnu, jako tomu bylo v předchozích letech. Tábor organizují Radka Vrabcová a Lucie Janášová.
- Příměstské tábory organizace Kutil Junior v Praze s lektory Kutila a mistry odborného výcviku všemožných rukodělných řemesel plné her a kvízů v atraktivních prostředích probíhají po celé léto. Aktuální informace o obsazenosti najdete na www.kutiljunior.cz. Lze také volat ředitelce Kutila paní Poláčkové (kontakt na plakátu táborů na webu SVČ).
- Hanka Hrušková nabízí za zrušené kroužky keramiky náhradní kurz uměleckých aktivit o prázdninách, aby děti nevyšly ze cviku (**1.–2. a 7.–9. 7. 2021, od 9 do 13 hod.**); náhradní kroužky jsou určeny zdarma dětem, které zaplatily kroužek v prvním pololetí. Přihlásit se mohou i jiné děti. Pro ně činí kurzovné 1300 Kč vč. materiálu.
- Pestrou paletu her, pohybu a jiné zábavy připravila Anna Pikardová s kolegy ve stejné dny jako proběhnou „náhrady“ za keramiku. Také zde platí, že děti, které uhradily kroužkové v prvním pololetí, mají „týden náhrad“ zdarma. Ostatní děti uhradí 750 Kč.
- V průběhu léta nabídneme také jeden výlet pro mladé turisty a to na Tetín. Termín bude určen po dohodě s lektorem Petrem Koubkem.

Pro všechny kroužky platí vždy aktuální protiepidemiologická opatření vlády a hygieny. Naši lektoři procházejí očkováním a jsou každý týden antigenně testováni na nepřítomnost coronaviru. Těšíme se proto, že se po prázdninách sejdeme také v seniorské akademii a že se zkrátka po tomto extrémním roce „normálně nadechneme“.

Podrobnosti o nabídce SVČ Všenory naleznete v aktualitách webu střediska: https://svc-vsenory.cz/.

Těšíme se brzy s Vámi se všemi a hlavně s vašimi dětmi na shledanou!

Za SVČ Všenory Petr Koubek

POUŤ DO VŠENOR

sobota
26. června
2021

Černolice
14:00 – zahájení u dolní kapličky

Kaple sv. Jana Křtitele ve Všenorech
15:00 – hudební vystoupení
– mše ze slavnosti narození sv. Jana Křtitele, celebruje P. Alvarez Kodeda OP

16:30 – návrat poutníků do Černolic

K dopravě doporučujeme využít autobusové spojení BUS 448. Délka jedné trasy je 2,8km, široké lesní a zpevněné cesty, více informaci naleznete na Facebooku události a www.mccernolice.cz.

Pořádá Mateřské centrum Černolice, Všenorská knihovna a Kulturní výbor OZ Všenory

Chystáte se prodat nemovitost?
Chcete ji prodat bez starostí?
Zavolejte mi, rád přijedu za Vámi.

RE/MAX Horizont

Zahoďte své starosti, nabízím:

- Profesionální zpracování prezentace nemovitosti
- Zajištění účinné inzerce na největších realitních serverech
- Férové a profesionální jednání
- Právní servis přes certifikovanou advokátní kancelář
- Bezpečnou úschovu peněžních prostředků
- Předání nemovitosti novému majiteli
- Kompletní servis spojený s prodejem nemovitosti

Jaroslav Pýcha
✆ 722 490 490
Váš certifikovaný realitní makléř
Více o mně na www.jaroslavpycha.cz.

V této lokalitě hledáme:
Rodinný dům
Byt v OV s balkonem
Chatu zděnou i dřevěnou

jaroslav.pycha@re-max.cz

KOUPÍME DŮM ČI POZEMEK

Jsme tříčlenná mladá rodina a sháníme v této lokalitě (nejlépe ve Všenorech) dům či stavební pozemek.

Máte-li zájem o prodej nemovitosti, volejte prosím na číslo **737 688 326**. Děkujeme.

Bílý dává mat 2. tahem

Řešení: 1. Dg6+ hxg6 2. fxg6#

Bílý dává mat 3. tahem

Řešení: 1. Dxe7+ Dxe7 2. Vd8+ Se8 3. Vxe8#

Sudoku

								1
3								
6	2		9		5		3	
9	1	4		7	6	3		
			1	2				4
	8		4				5	7
	6				7	8	9	
		9				2		
		8	6				7	

Řešení

3	7	4	2	9	6	8	5	1
6	1	2	4	5	8	9	3	7
5	9	8	7	1	3	2	6	4
7	5	1	9	3	4	6	8	2
4	8	3	6	7	5	1	4	9
2	6	9	8	2	1	3	7	5
9	3	7	1	8	2	5	9	6
8	2	6	3	4	9	7	1	3
1	4	5	3	6	7	2	9	8

VŠENORSKÝ ZPRAVODAJ

Titulní strana:
Foto Jiří Stivín

Vydává Obec Všenory, U Silnice 151, PSČ 252 31,
IČO: 241849, periodicita čtvrtletně, evid. číslo MK ČR: E 21493.

Zpravodaj je též dostupný na webu
https://www.vsenory.cz/obec-174/vsenorsky-zpravodaj/.

Na výrobě čísla se podíleli:
Mgr. Helena Jahelková, Ph.D., Mgr. Alena Sahánková,
Mgr. Kateřina Samojská, Ph.D., Mgr. Eliška Reitspiesová,
Aleš Lederer (grafická úprava), Ing. Eliška Bubníková (jazyková korektura).

email: Vsenorsky.zpravodaj@gmail.com

příjem inzerce: obec@vsenory.cz

Redakce si vyhrazuje právo zaslané rukopisy redakčně upravit a opatřit nadpisem.

Uzávěrka zářijového čísla je 20. srpna 2021.

Ceník plošné inzerce

celá strana **2 000 Kč** 1/2 strany **1 000 Kč**
1/4 strany **500 Kč** 1/8 strany **250 Kč**

Ceník řádkové inzerce

Soukromé osoby: první dva řádky zdarma,
každý další započatý řádek **50 Kč**

Podnikatelé: každý započatý řádek **100 Kč**

Cena plošné i řádkové inzerce na poslední straně zpravodaje je o 50 % vyšší, než jsou výše uvedené ceny.

Příjem inzerce: obec@vsenory.cz

1/4 | 1/8 | 1/8 | 1/2

POZVÁNKY NA AKCE

Ztracené Všenory
Vydejte se po stopách kuželny

Na přiložené fotografii je dřevěná kuželna, tedy to, co jsme z ní našli před lety.

Těšíme se opět na Vaše tipy na konkrétní místo, kde kuželna stála. Pokud se vypravíte na procházku, spojte ji s pátráním po místu, kde se scházeli sportovní nadšenci. Trochu Vás navedeme. Kouzelné místečko je na konci Všenor, vpravo směrem na Jíloviště. A když pak po jeho prohlédnutí vystoupíte na strmý kopec nad ním, potěšíte se vyhlídkou na všenorské údolí.

Až budete na místě, kde podle vás byla kuželna, vyfoťte místo a spolu se souřadnicemi pošlete do Všenorské knihovny – knihovna@vsenory.cz.

Nejlepší fotografie bude odměněna a zveřejněna ve Všenorském zpravodaji.

TEPELNÁ ČERPADLA

4u therm TEPELNÁ ČERPADLA

Teplo pro Vás

www.4u-therm.cz

POWER 10 AIRFLOW

- Tepelná čerpadla - vzduch/vzduch
  - vzduch/voda
  - země/voda
  - voda/voda
- Kompletní instalace otopného systému optimalizovaného pro provoz s tepelným čerpadlem
  - podlahové topení
  - klasické velkoplošné radiátory
- KLIMATIZACE A CHLAZENÍ sinclair

ČESKÝ VÝROBEK SE ZÁRUKOU AŽ 5 LET

4u-therm s.r.o.
gsm: +420 603 411 742
e-mail: info@4u-therm.cz
web: www.4u-therm.cz
Všenory, Praha - západ